

3die Valgkreds (Andreasen), Skanderborg Amts 5te Valgkreds (Jacob Christensen), Odense Amts 1ste Valgkreds (Marott) og Maribo Amts 4de Valgkreds (Valdemar Olsen) have meddelt mig, at de ønske her i Tinget at forelægge:

Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 229 af 21. August 1908 vedrørende Anvendelse af udenlandske Arbejdere til Arbejde i visse Virksomheder samt det offentlige Tilsyn dermed.

Udenfor Dagsordenen har Folketingsmanden for Ringkøbing Amts 2den Valgkreds Ordet for paa egne og Medforslagsstilleres Vegne at forelægge et tidligere anmeldt Lovforslag.

Ordføreren for Forslagsstillerne (*Sandbæk*): I Slutningen af sidste Rigsdagssamling, for øvrigt den 20. Maj, altsaa for et halvt Aar siden, fremsatte jeg her i Rigsdagen et Forslag om en forandret Fordeling af Statstilskuddet til Kommunerne. Jeg gav ved den Lejlighed en Del Oplysninger om Kommunernes Skatteevne, og jeg gav mit Foredrag Overskriften: Lejligheden i vort Land, jeg skal siden komme tilbage dertil. Naar jeg nu atter fremsætter det samme Lovforslag uændret, er det mig en Glæde, at jeg har Medforslagsstillere, og jeg takker ærede Medlemmer, som have villet laane mig deres Navn til Forslaget. I Dag kunde jeg som Overskrift paa det, jeg gerne vil fremføre, sætte: Humanitetens og Kapitalismens Tidsalder. Det vilde jo være dejligt at se, om de to fulgtes ad, om de gik Haand i Haand her i vort Land og bar de Byrder, som skulle bæres, bar de humane Love, som Rigsdagen vedtager. Jeg tror, det er nødvendigt, at vi komme til at se derpaa. Naar vi en Aarrække have gjort et stort Lovgivningsarbejde, er det vist rigtigt, at vi standse lidt og se tilbage paa, hvad der er udført, og om vi ere gaaede den rigtige Vej, og især overveje, om intet er forsømt, og om der ikke er vigtige Forhold, som vi ere gaaede udenom. Jeg tror, der er det. Jeg har for Resten længe haft den Tanke, og jeg tror, det er rigtigt, at vi tage det frem og se paa det.

Den humane Lovgivning, vi have haft i den sidste Menneskealder, har lagt umaaelig store Byrder paa Statskassen, men ogsaa paa Kommunerne. Lad os prøve at faa en lille Opgørelse. Jeg skal i Dag begynde med en saadan. For Statskassens Vedkommende har jeg benyttet Statsregn-

skabet for 1874—75 og Finansloven for 1908—09. For Kommunernes Vedkommende har jeg benyttet „Danmarks Statistik“ af 1874—75 og „Statistisk Aarbog“ for 1904—05. Lad os se lidt paa, hvilken Stigning der er foregaaet.

Jeg skal først tage Stigningen i Statskassens Udgifter til humane Formaal siden 1874—75 paa de 3 Paragraffer, §§ 19, 20 og 21, til det, jeg i strengeste Forstand kalder humane Formaal. Det vil tage lidt Tid at gennemgaa, men jeg tror, det er Rigsdagens Pligt at tage det op og se derpaa. Ser man først paa, hvorledes Indenrigsministerens Budget saa ud med Hensyn til Bevillinger til humane Formaal i 1874—75 — det er af Statsregnskabet, jeg har taget det —, var der opført følgende: Tilsyn med Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabrikker 8,999 Kr., Tilskud til offentlige Stiftelser 3,056 Kr., i alt 12,055 Kr. Hvorledes ser det ud paa Finansloven for 1908—09? Jeg skal tage Lovforslagene, saaledes som de ere opførte paa Finansloven, og de Bevillinger, som ere opførte til dem. Til Loven om Arbejde i Fabrikker er her opført 105,530 Kr., til Loven om Alderdomsunderstøttelse — og der er ogsaa lidt til Fattigvæsenet paa samme Lov — 4,006,000 Kr., til Lov om Syge- og Begravelseskasser 1,887,500 Kr., til Arbejderforsikringsraad 44,000 Kr. — jeg udelader de enkelte Hundreder og de enkelte Kroner —, til Fiskeres Ulykkesforsikring 40,000 Kr., danske Skibsrederes Forsikringsforening 50,000 Kr., Begravelseskassers Genforsikring 5,000 Kr., Tilskud til Kommunerne 1,503,000 Kr., Hjælpeskasser 250,000 Kr., Forsikringsraadet 5,175 Kr., Arbejdsløshedskasser 159,500 Kr. Se vi Indenrigsministerens Budget paa § 26 igennem, vil man finde, at af 26 Poster er der 12, som i strengeste Forstand kunne siges at angaa humane Formaal, og som tilsammen udgøre 79,800 Kr. Altsaa, i 1874—75 er Beløbet paa Indenrigsministerens Budget 12,055 Kr., men i 1908—09 8,135,830 Kr.

Lad os dernæst se, hvorledes det stiller sig paa § 20, Justitsministerens Budget. I 1874—75 er der for det første Tilskud til Fængselselskaberne 1,200 Kr., Honorar i Anledning af Forarbejder til Omdannelse af Viborg Straffeanstalt til Sindssygeanstalt 800 Kr., rentefrie Forskud til løbende Udgifter for Sindssygeanstalterne i Nørrejylland 126,000 Kr. og i Østifterne 109,000 Kr., tilsammen 235,000 Kr., 4 pCt. af den sidste Sum 9,436 Kr., Tilskud til Børnehospitalet 560 Kr., til